

“El relat, senzill i de trama complicada, mira amb lupa les relacions humanes”

Maurici Pla (Barcelona, 1959), autor del llibre de relats *A favor del suspens*, de la novel·la *Dissabte a les fosques* i de l'assaig *Sobre la imaginació analògica: Lautréamont, Breton, Roussel*, publica la novel·la *L'alquímia del mercat d'alquímies*. Tots quatre llibres han estat editats per Quaderns Crema. És professor de teoria arquitectònica a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona.

—El narrador es diu Kahn i la ciutat és presentada amb la inicial K, fins que a la pàgina final en descobrim el nom complet. Voleu que el lector pensi en Kafka, pensi que el món que descriurà Khan serà descrit a la manera kafkiana?

—No. I a més penso que el lector no ho farà. El recurs de les inicials s'ha fet servir molt. Hi ha més noms que comencen amb ca. I el nom de la ciutat, quan el lector el descobreix a la darrera pàgina, veurà que es refereix al moviment.

—Per què no doneu el nom de la ciutat fins al final?

—El nom i el sentit de la ciutat no es revelen fins al final per a crear un factor de misteri.

—El del moviment.

—L'etern moviment és el mercat, i el paper del medicament que apareix és de crear la immobilització, el no fer res. La novel·la proposa, en el pla filosòfic, una identificació del mercat i la ciutat amb el moviment. És a dir, el mercat és moviment i la ciutat, també. No ho dic jo, ho diuen els sociòlegs. I passa que el protagonista no ho entén, això. Es pensa que la ciutat era una altra cosa i per això va venut.

—Hi ha cap crítica, en tot això?

—La novel·la no fa una crítica al mercat. És una descripció que destaca els aspectes del mercat que més atempten contra la franquesa de les relacions humanes, de com aquestes transaccions mercantils les afecten i poden arribar a destruir-les. Volia agafar un tema universal, no biogràfic, que em permetés de construir un artefacte literari. “Mira —diu el lector—: allò que sabia m'ho fa d'una altra manera, amb una representació literària nova, punyent.” També amb relació al mercat, un tema lligat a la història d'occident i del planeta dels darrers trenta anys, després de la caiguda del mur, recordo unes pautes de crítica social de les quals no es parla. Tothom té assumit que el món és com és i volia recordar elements

Maurici Pla publica la novel·la *L'alquímia del mercat d'alquímies*, a Quaderns Crema.

crítics que provenen del segle XIX i principi del XX.

—Com ara quins?

—La novel·la és feta des de la nostàlgia de la capacitat crítica. Em refereixo a la vella tradició crítica filosòfica alimentada pel marxisme i que ningú no recorda. I jo volia fer-ne un recordatori. Un recordatori que en el camp de la sociologia o l'antropologia és oblidat o el trobo a faltar al meu voltant, perquè jo em vaig criar amb uns models de comportament que avui dia són anacrònics. Tot això, explicat en forma de ficció literària, sense ànim de denúncia de res.

—Com descriuríeu aquesta ficció?

—És quasi un conte per a nens en què els expliques aspectes del món actual i de sempre, a través d'una faula, d'un relat molt senzill però d'una trama molt complicada. D'una manera clara, mitjançant l'humor, tant la sàtira i la caricatura com la malícia, en la construcció de la trama i també en l'estil, en el llenguatge. La novel·la aplica

una lupa i un caràcter observador més agut del que és normal a les relacions de les persones. Les relacions humanes que trontollen formen part de la literatura del XIX i del XX. No he volgut experimentar. És una novel·la convencional, clàssica.

—Però fugint del realisme, no? La ciutat és imaginària i el comportament de la gent és insòlit.

—A partir d'un món fictici, volia parlar d'un món real. Sí, la conducta de la gent no escau amb una conducta realista, hi passen coses que en el món real no serien possibles. La novel·la és coherent des del punt de vista dels personatges, però no és versemblant. Hi ha una dimensió onírica i si és onírica no és versemblant.

—No hi critiqueu el mercat públic de l'art?

—El descriu. Tampoc no crítico ni jutjo els personatges, es critiquen entre ells. Ells fan la seva bugada. La novel·la descriu el món com una bugada en què la gent es critiquen entre ells.

—El títol l'heu volgut enigmàtic?

—Els títols sempre ho són, perquè no ho diuen tot; són suggeridors. Només els pots entendre quan acabes el llibre.

Lluís Bonada